

Forum for Patristik seminar nr. 53

Nyt fra forskningen i oldkirken og dens omgivelser

*Mandag den 26. august 2024 kl. 11-17 (frokost fra 12-13)
Bygning 1465, lokale 215 (2. sal), Nobelparken, Aarhus Universitet,
Jens Chr. Skous Vej 7, 8000 Aarhus C*

Program

Ordstyrer: Christian Thru Djurslev

11.15-12.00: ”Kærlighed mellem begær og vilje: Augustins kærlighedsbegreb”

Eva Elisabeth Houth Vrangbæk, Aarhus Universitet

Begrebet kærlighed spiller en langt mere central rolle i Augustin af Hippos (354-430) tænkning end det generelt fremstilles i forskningen. For Augustin er kærlighed et af menneskets mest grundlæggende elementer. Kærlighed er roden, hvorfra begæret udspringer, og viljen orienteres. Det er kærlighed, der bestemmer kvaliteten af vores handlinger og i sidste ende afgør vores borgerskab enten i den himmelske eller den jordiske stad. I min nyligt indleverede Ph.d.-afhandling argumenterer jeg for, at Augustins forståelse af vilje skal forstås i sammenhæng med hans forståelse af kærlighed. I dette oplæg kommer jeg ind på Augustins syn på kærlighed, repræsenteret i ordene amor, caritas og dilectio, samt deres forhold til begær (cupiditas) og vilje (voluntas). Jeg vil også vise, hvordan jeg i mit arbejde med Augustins forståelse af vilje og kærlighed har inddraget nyere computationale metoder.

12.00-13.00: Frokost (for egen regning)

13.15-14.00: ”At rejse eller ikke at rejse? Filon af Alexandria om menneskelig mobilitet”

Elisa Uusimäki, Aarhus Universitet

Vi kender udmærket CO2-problemerne ved at rejse, men det virker også svært at forestille sig en verden, hvor vi ikke ville bevæge os rundt eller opgive den rejsepraksis, som vi måske er vant til i vores hverdag. Også tidligere har folk både rejst og tænkt over de konsekvenser og komplekse spørgsmål, det medfører. I dette foredrag vil jeg med udgangspunkt i min forskning i den jødiske oldtid reflektere over rejser og deres vilkår, konsekvenser og etik i lyset af udvalgte litterære kilder fra Middelhavsområdet. Jeg vil især diskutere, hvordan Filon af Alexandria både fejrer og er kritisk over visse former for menneskelig mobilitet.

14.00-14.15: Pause

14.15-15.00: ”Debutanten Jesus – oldkirkens reception af evangeliernes debutscener”

Kasper Bro Larsen, Aarhus Universitet

De fire nyttestamentlige evangelier rummer fire forskellige Jesus-debuter. Jesu første offentlige optræden er henholdsvis en dæmonuddrivelse i Kapernaum (Mark 1,21-28), Bjergprædikenen (Matt 5-7), undervisningen i synagogen i Nazaret (Luk 4,16-30), og vinunderet i Kana (Joh 2,1-11). Foredraget viser, hvordan debuten i evangelierne – ligesom i andre antikke biografier – har programmatisk karakter. Desuden gives eksempler på, hvordan oldkirkelige forfattere som Origenes og Augustin diskuterede spørgsmålet: Hvilken Jesus-debut var den mest passende af de fire?

15.00-15.15: Pause

15.15-16.00: ”Exegetiken och frälsningen: Hieronymus om bibeltolkarens roll i kyrkan”

Katarina Pålsson, Lunds Universitet

Hieronymus av Stridon var inte bara en av fornkyrkans viktigaste bibeltolkare; han var också betydelsefull genom att teoretisera om exegetikens förutsättningar och innebörd, och vad som utmärker den ideala exegeten. I det här föredraget fokuserar jag på den roll som Hieronymus tillskriver exegeten i kyrkan, i förhållande till andra kristna, och i detta lyfter jag framför allt fram funktionen av att försvara den ortodoxa tron gentemot heresi. Med utgångspunkt i Hieronymus kommentarer över de gammaltestamentliga profetböckerna, visar jag hur författaren identifierar den ortodoxa exegeten – och därmed sig själv – med profeterna, i egenskap av Guds språkrör som verkar för avgudadyrkarnas (heretikernas) nederlag och Israels (kyrkans) omvändelse. Liksom profeten är exegeten en förmedlare som kan verka för kyrkans räddning inför en stundande dom. Jag argumenterar för att Hieronymus ideala exeget på detta sätt tillskrivs en eskatologisk betydelse genom att, som deltagande i en komisk kamp mellan gott och ont, sanning och lögn, verka för Guds folks frälsning.

16.00-16.15: Pause

16.15-17.00: ”Kosmologi og senantik religion: natursyn manifesteret i tænkning og handling”

Johan Brun Mendes Cederfeldt, Aarhus Universitet

Det er en velkendt polemisk pointe, fremlagt i sin nok mest tilspidsede form hos den britiske historiker Lynn White, at kristendommens triumf i den senantikke periode markerede en omkalfatring af den græsk-romerske antiks natursyn og en introduktion af hidtil usete elementer af antropocentrisme og instrumentalisme over for den naturlige verden. Min præsentation vil give et kort rids af, hvordan jeg i mit PhD-projekt forsøger at give en historisk forankret og teoretisk velbegrundet udlægning af transformationen i natursyn under hedenskabens tilbagegang og kristendommens fremmarch.

Jeg forsøger at nå ud over de traditionelle tilgange til emnet, der typisk har fokuseret på enten begrebshistoriske undersøgelser af natura- og physis-begreberne eller kortlægning af, hvad de senantikke kilder siger om dyr, planter, sten, himmelfænomener etc. Jeg vil vise, hvordan naturidéer er distribueret på tværs af det religiøse livs domæner, hvor de re-artikuleres og genbekræftes. Forandringer i natursyn og forandringer i religiøse former skal undersøges i lyset af hinanden. Et væsentligt udgangspunkt for mit projekt er, at grupperes billede af naturens orden og deres egen status heri – hvad der i antropologien ofte betegnes som cosmovision – ikke alene er båret af spekulation (kosmologi, naturfilosofi etc.) men ligeledes af praksis, og særligt rituel praksis. Jeg vil i denne præsentation udfolde nogle af hovedlinjerne i det teoretiske apparat, jeg betjener mig af for at kvalificere denne pointe.